

Яськова Наталя Василівна
молодша наукова співробітниця
відділу відкритих освітньо-наукових інформаційних систем
Інституту цифровізації освіти НАПН України, м. Київ

ПРО МЕТОДИКУ ВИКОРИСТАННЯ ЕЛЕКТРОННИХ СОЦІАЛЬНИХ МЕРЕЖ RESEARCHGATE ТА ACADEMIA.EDU ДЛЯ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТИВНОСТІ НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

Нині, електронні соціальні мережі стали зручним засобом взаємодії між дослідниками та науковцями з різних країн світу. Саме в електронних соціальних мережах науково-педагогічні працівники мають можливість здійснювати обмін досвідом, розповсюджувати результати власних досліджень, оцінювати їх результативність, обговорювати різноманітні питання тощо.

Проаналізувавши, різноманітні наукові джерела визначено, що у науково-педагогічних публікаціях зазначено безліч параметрів та критеріїв оцінювання результативності педагогічної діяльності та науково-педагогічних досліджень, що піддаються кількісному визначенню, вимірюванню та порівняльному аналізу на засадах кваліметричного підходу. Проблему оцінювання дослідницької діяльності вчених і наукових установ висвітлено в працях вітчизняних вчених Т. Борисової, В. Горового, І. Єгорченко, О. Жабіна, Є. Кухарчука, Л. Костенко, О. Кузнецов, С. Назаровець, Т. Симоненко, А. Das, L. Leydesdorff, P. Wouters, L. Vormann та ін. Особливості застосування інформаційних систем, інструментів і баз даних наукометрії для об'єктивного оцінювання наукових результатів у галузі соціально-економічних та гуманітарних наук досліджували А. Камінська, В. Кравченко, В. Осецький, С. Назаровець, А. Старостіна, М. Amin, Н. Moed, M. Luwel, A. Nederhof, L. Sile тощо. Властивості проведення, оцінювання якості, впровадження результатів педагогічних досліджень та інформаційно-аналітичної підтримки робіт описано в дослідженнях В. Бикова, С. Гончаренка, С. Іванової, В. Лугового, Л. Лупаренко, І. Рєгейло, О. Спіріна, С. Сисоєвої, А. Яцишин та ін. Проте, малодослідженим залишається питання щодо застосування електронних соціальних мереж Researchgate та Academia.edu для оцінювання результативності науково-педагогічних досліджень.

Електронні соціальні мережі є зручним засобом для проведення опитувань і анкетувань, створень тематичних груп з метою обговорення певної проблеми, можна аналізувати дані з персональної сторінки користувача і визначати його соціально-психологічний портрет. Також завдяки цим мережам можна взаємодіяти між дослідниками з різних країн та обмінюватися досвідом і розповсюджувати результати досліджень, запрошувати бажаючих для участі у різних наукових заходах та ін [1].

Оцінювання результативності науково-педагогічних досліджень проводиться для підвищення ефективності науково-педагогічної роботи, якості освітнього процесу вцілому, зростання рівня професійної компетентності наукових та науково-педагогічних працівників. Тому, проаналізувавши ряд електронних соціальних мереж, було виокремлено дві електронні соціальні мережі Researchgate та Academia.edu, які науково-педагогічні працівники можуть використовувати для оцінювання результативності досліджень.

ResearchGate (<http://www.researchgate.net>) – безкоштовна електронна соціальна мережа для співпраці між науковими працівниками різноманітних дисциплін. Цей пошуковий механізм розроблявся спеціально для аналізу анотацій статей цілком (а не тільки ключових слів), що, по ідеї, повинно підвищити точність результатів. Саме в даній електронній соціальній мережі науково-педагогічні працівники мають можливість читати та завантажувати статті безкоштовно [5].

Academia.edu (<https://www.academia.edu/>) – електронна соціальна мережа для безкоштовного та відкритого доступу до наукових досліджень. Тут користувачі можуть здійснювати розміщення статей, відстежувати їх цитування за дослідженнями та розробками своїх колег, а також мають можливість підписатись на новини наукових журналів. Дана

електронна соціальна мережа здійснює розповсюдження досліджень науково-педагогічних працівників та науковців, який за допомогою спеціальних аналітичних засобів дозволяє відстежувати в реальному часі кількість людей, що читають різноманітні публікації [5].

Для більш ефективного впровадження науково-педагогічної роботи була розроблена методика використання електронних соціальних мереж Researchgate та Academia.edu для оцінювання результативності науково-педагогічних досліджень. Запропонована методика включає в себе: мету та зміст, форми, методи та засоби. Головною метою використання електронних соціальних мереж Researchgate та Academia.edu у науково-дослідній роботі є можливість оцінювання результативності науково-педагогічних досліджень та розвиток інформаційно-дослідницької компетентності наукових і науково-педагогічних працівників.

Головними засобами оцінювання результативності науково-педагогічних досліджень обрано електронні соціальні мережі Researchgate та Academia.edu та їх сервіси, а також комп'ютери, смартфони, планшети з доступом до мережі Інтернет. Основною для реалізації методики є розроблені методичні рекомендації, спрямовані на особливості використання електронних соціальних мереж Researchgate та Academia.edu для оцінювання результативності науково-педагогічних досліджень.

Для впровадження методики обрано наступні методи: міні-лекція, пояснення, дискусія, практичні вправи, аналіз контенту, аналіз фото, зображень та відомостей та ін., а також методи, які доцільно застосувати у електронних соціальних мережах, а саме: методи проєктів, портфоліо, онлайн-обговорення, онлайн-опитування, чат, веб-конференція та ін. Адже, для оцінювання результативності науково-педагогічних досліджень в електронних соціальних мережах важливим є проведення опитувань, анкетування, бесід, коментарів тощо. Завдяки застосування електронних соціальних мереж для оцінювання результативності науково-педагогічних досліджень, у аспірантів, студентів та науково-педагогічних працівників підвищився рівень рівень вмотивованості і зацікавленості до ознайомлення із науковими напрацюваннями колег.

Отже, вважаємо, що використання електронних соціальних мереж Researchgate та Academia.edu для оцінювання результативності науково-педагогічних досліджень є перспективним: для проведення певних частин наукових досліджень; поширення результатів наукових досліджень; повідомлень про наукові масові заходи; для підтримки наукової комунікації; для розвитку інформаційно-дослідницької компетентності аспірантів, наукових і науково-педагогічних працівників.

Список використаних джерел:

1. Kovach, V.O., Deinega, I.I., Iatsyshyn, Anna V., Iatsyshyn, Andrii V., Kovalenko, V.V.: Electronic social networks as supporting means of educational process in higher education institutions. Proceedings of the 1st International Workshop on Cyber Hygiene & Conflict Management in Global Information Networks, Kyiv, Ukraine, November 29-30, 2019, CEUR Workshop Proceedings (2019, in press)

2. Биков В. Ю., Спірін О. М., Білощицький А. О. та ін. Відкриті цифрові системи в оцінюванні результатів науково-педагогічних досліджень. Інформаційні технології і засоби навчання. 2020. Вип. 1 (75). С. 294-315.

3. Спірін О. М., Яцишин А. В., Іванова С. М., Кільченко А. В. та Лупаренко Л. А. Модель інформаційно-аналітичної підтримки педагогічних досліджень на основі електронних систем відкритого доступу. Інформаційні технології і засоби навчання. 2017. т. 59, № 3, с. 134–154. URL: <http://journal.iitta.gov.ua/index.php/itlt/article/view/1694/1180>.

4. Яцишин А. В., Яськова Н. В. Про методику використання електронних соціальних мереж для розвитку інформаційно-дослідницької компетентності аспірантів, наукових і науково- педагогічних працівників. Інформаційні технології в освітньому процесі 2019: матеріали наук.- практ. Інтернет-конф., м. Чернігів, 09-15 груд. 2019 р. 2019 р. Чернігів: online, 2019. URL:<https://kafedraikt.blogspot.com/p/2019.html>.

5. Яськова Н.В. Вітчизняний і зарубіжний досвід використання електронних соціальних мереж RESEARCHGATE ТА ACADEMIA.EDU для оцінювання результативності науково-педагогічних досліджень. Неперервна освіта нового сторіччя: досягнення та перспективи: матеріали VII Міжнар. наук.-практ. конф., м. Запоріжжя, 13-15 травня 2021 р., Запоріжжя: ЗОІППО. С. 1- 4. URL: https://drive.google.com/file/d/1pR6-owrjeggseZLDfuE7eTik_7Ty5okJ/view